

БІЗНЕС-СТАТИСТИКА У ВИЗНАЧЕННІ ПРІОРИТЕТНОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*Корінько Микола Данилович,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри аудиту та підприємництва,
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

Обсяги інвестицій належать до узагальнюючих характеристик стану економічного та соціального розвитку держави. Для економіки України важливе значення має збільшення обсягів виробництва на основі інвестицій у пріоритетні галузі. Саме дані бізнес-статистики уможливають інформаційне забезпечення у процесі визначення пріоритетності інвестування економіки держави та розвитку інвестиційного процесу. Використання даних статистики було основою наукових розробок стосовно розвитку інвестиційного процесу в Україні. Зокрема:

А. Переверзева дослідила особливості залучення іноземних інвестицій в економіку України, які, з одного боку, сприяють розвитку національної економіки взагалі, а з іншого – є індикатором умов та стимулом для активізації підприємницької діяльності [2]. Вона визначила, що на інвестиційну привабливість значно впливає не лише загальний стан економіки країни, а й умови ведення бізнесу, зокрема ступінь втручання держави та рівень корупції. Встановила, що найбільш привабливими для іноземних інвесторів у галузевому розрізі залишаються переробна промисловість, фінансова діяльність, торгівля та операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям.

Л. Лешанич, С. Гунда розглянули стан інвестиційних процесів в економіці України, з'ясували сучасні перспективи і проблеми здійснення інвестиційної діяльності, обґрунтували необхідність активізації інвестиційних процесів, підвищення ефективності інвестування та подолання кризи інвестицій в Україні [3].

О. Коваленко, К. Тимофєєва дослідили сучасний стан інвестиційної активності в Україні та першочергові напрями активізації іноземних інвестицій [4].

Н. Крихівська, Г. Чернишова дослідили сутність понять «інвестиційний клімат» та «інвестиційна привабливість», їх відмінність. Розкрили структуру надходження прямих іноземних інвестицій в економіку, динаміку надходжень іноземного капіталу. Висвітлили основні проблеми залучення інвестицій у вітчизняну економіку, стан інвестиційної привабливості України за міжнародними рейтинговими оцінками, а також напрями підвищення інвестиційної привабливості економіки [5].

Саме державний підхід до організації формування статистичних даних для інформаційного забезпечення прийняття рішень щодо економічного розвитку формує перспективи опрацювання й упровадження нових теоретичних і методологічних основ розвитку інвестиційного процесу, створення механізмів формування інвестиційної привабливості на макрорівні

для вкладення майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, з метою створення прибутку, досягнення соціального і екологічного ефекту. Визначення напрямів інвестування аграрного сектора економіки відноситься до найбільш актуальних питань розвитку інвестиційної привабливості в Україні.

Сучасний стан інвестицій характеризується даними Державної служби статистики України, зокрема, у 2017 році в економіку держави іноземними інвесторами було вкладено 1 871,2 млн доларів США прямих іноземних інвестицій. З країн Європейського союзу прямих іноземних інвестицій надійшло 1 244 млн. доларів США, з інших країн світу – 627,2 млн. доларів США. За даними накопичувального підсумку станом на 01 січня 2018 року серед основних держав, які інвестували в Україну, доцільно відмітити:

- Кіпр – 10 009,6 млн доларів США;
- Нідерланди – 6 292,9 млн доларів США;
- Російська Федерація – 4 598,4 млн доларів США;
- Велика Британія – 2 169 млн доларів США;
- Німеччина – 1 792,6 млн доларів США.

При цьому найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій отримали:

- а) промисловість – 10 685,6 млн доларів США;
- б) фінанси та страхова діяльність - 10 213,3 млн доларів США;
- в) оптова, роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів – 5 140,8 млн доларів США [6].

Серед вищенаведених напрямів, на жаль, відсутня така важлива для України галузь, як сільське господарство.

Динаміка інвестиційного процесу в Україні за період 2010–2017 роки характеризується нестабільністю інвестиційної активності й інвестиційного попиту. Основними чинниками, які обмежують обсяги інвестицій, є зниження привабливості об'єктів інвестування і зменшення джерел фінансування.

За даними Державної служби статистики України у період 2010 – 2017 років динаміка обсягів капітальних інвестицій мали такі дані (табл. 1, сформовано та узагальнено за даними [6]). За результатами аналізу даних табл. 1 сформовано висновок про те, що темпи приросту капітальних інвестицій в сільське господарство мають кращу тенденцію порівняно з темпами приросту капітальних інвестицій, які загалом надійшли в економіку держави.

Задоволення інвестиційного попиту суб'єктів підприємницької діяльності обмежується низьким рівнем норми прибутку, підвищенням рівня оподаткування, зростанням заборгованості та несвоєчасності розрахунків з контрагентами. Формування інвестиційної привабливості проявляється у процесі функціонування системи управління інвестиційним процесом, невід'ємною частиною інформаційного забезпечення якої є статистика. Система управління інвестиційним процесом узагальнює чинники впливу, що перебувають у взаємовідносинах і структурних зв'язках, утворюють певну впорядкованість, цілісність та єдність.

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2010–2017 роки

(млн грн)

№ з / п	Напрями	Роки							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Усього	180575,5	241286,0	273256,0	249873,4	219419,9	273116,4	359216,1	448461,5
1.1	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	11062,6	16466,0	18883,7	18587,4	18795,7	30154,7	50484,0	64243,3
1.1.1.	Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	10817,7	16140,9	18564,2	18175,0	18388,1	29309,7	49660,0	63400,7
2.	Частка капітальних інвестицій у сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги у загальному обсязі капітальних інвестицій в економіку України загалом, %	5,99	6,69	6,79	7,27	8,38	10,73	13,82	14,14
3.	Темп приросту капітальних інвестицій усього, %	–	33,62	13,25	–8,55	–12,18	24,48	31,53	24,85
4.	Темп приросту капітальних інвестицій у сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги, %	–	49,21	15,01	–2,10	1,17	59,39	68,24	27,67

Процес інвестування зумовлює потребу в ефективному управлінні та здійснюється з використанням функціональної належності з урахуванням дії чинного законодавства, нормативних актів та принципів політичної волі керівництва на рівні як держави, так і підприємств. Серед чинників, які найбільш негативно впливають на інвестиційну привабливість України, безумовно, військові дії на території двох областей (Донецької та Луганської), анексія Криму. Проведені в сільському господарстві перетворення, пов'язані з реформуванням форм власності, реструктуризацією агропідприємств, формуванням ринкових відносин мали привести до змін у системі управління. Дані проведеного дослідження надають можливість сформулювати висновок про те, що галузь має бути приваблива і пріоритетна для інвестування.

Одним із найбільш суттєвих чинників серед вищенаведених є прибутковість, яка характеризується показником «рівень рентабельності продукції». Динаміка рівня рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції в агропідприємствах України наведена у табл. 2 (за даними [6]).

Таблиця 2

Рівень рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції у сільськогосподарських підприємствах (%)

№ з / п	Роки	Продукція сільського господарства	у тому числі												
			продукція рослинництва	з неї					продукція тваринництва	з неї					
				зерно	насіяння соняшнику	цукрові буряки (фабричні)	картопля	овочі відкритого ґрунту		м'ясо великої рогатої худоби ¹	м'ясо свиней ¹	м'ясо овець та кіз ¹	м'ясо птиці ¹	молоко	яйця
1.	2010	21,1	26,7	13,9	64,7	16,7	62,1	23,5	7,8	-35,9	-7,8	-29,5	-4,4	17,9	18,6
2.	2011	27,0	32,3	26,1	57,0	36,5	17,7	9,9	13,0	-24,8	-3,7	-39,6	-16,8	18,5	38,8
3.	2012	20,5	22,3	15,2	45,8	15,7	-21,5	-6,8	14,3	-29,5	2,0	-40,0	-7,2	2,3	52,6
4.	2013	11,2	11,1	1,5	28,5	2,7	23,0	7,0	11,3	-43,3	0,2	-42,8	-10,0	13,6	47,6
5.	2014 ²	25,8	29,2	25,8	36,5	17,9	9,2	16,7	13,4	-35,9	5,6	-52,2	-15,4	11,0	58,8
6.	2015 ²	...	...	43,1	80,5	28,2	24,2	47,5	...	-17,9	12,7	-29,6	-6,1	12,6	60,9
7.	2016 ²	...	...	37,8	63,0	24,3	-3,2	19,7	...	-24,8	-4,5	-35,2	5,0	18,2	0,5
8.	2017 ²	...	...	25,0	41,3	12,4	10,0	15,6	...	3,4	3,5	-39,6	7,0	26,9	-9,0

¹ Реалізація худоби та птиці на м'ясо без урахування їх передачі на переробку на власних виробничих потужностях.

² Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Висновки. За результатами аналізу статистичних даних з рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції є доцільним та можливим формування пропозицій за напрямками інвестування, зокрема щодо:

1. Продукції рослинництва:

1.1) прогресивні технології вирощування, доведення до високих кондицій та зберігання;

1.2) високопродуктивні сорти рослин;

1.3) сільськогосподарська техніка;

1.4) підвищення ресурсозбереження ґрунтів.

2. Продукція тваринництва:

2.1) технології утримання та вирощування;

2.2) високопродуктивні породи тварин та птиці;

2.3) механізація та автоматизація процесів утримання й вирощування тварин і птиці.

Україна має значний науковий, людський і технологічний потенціал, багаті природні ресурси, використання яких для розвитку економіки держави зумовлює потребу об'єднання коштів іноземних і вітчизняних інвесторів.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 р. № 389. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-п>

2. Переверзєва А. В. Оцінка сучасного стану залучення іноземних інвестицій в економіку України. 2016. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?

3. Лешанич Л. В., Гунда С. В. Розвиток інвестиційної діяльності в Україні та шляхи подолання інвестиційної кризи / Наук. вісник Ужгородського національного університету. 2015. С. 43–45.

4. Коваленко О., Тимофєєва К. Пріоритетні напрями іноземного інвестування в Україні. 2011. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_1_078.pdf

5. Крихівська Н. О., Чернишова Г. М. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення. 2017. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/45.pdf

6. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>